

Bauholzer Julia/Vajdahunyad, 1863.márc.16.- u.o. 1942.okt.16./

Apja-Bauholzer Károly bányanagy, egy korábban Bajorországból Vajdahunyadra települt családból származott, anyja Szubay Karolina pedig magyar nemesi család gyermeke volt.

Szülővárosának fejlődése összefügg az itt beindított magyar állami vasgyár alapításával és terjeszkedésével, így 1870-1900 között a lakosok száma megduplázódott. Edesapja révén külföldi vendégeik is hallhatták a kislány zongorázását és felfigyelve tehetségére, németországi zenei kiképzését ajánlották. Kilenc éves korában kezdett zongoratanulmányait végül a budapesti Nemzeti Zenedében folytatta 1878 őszén, hol egy év alatt az 5.-6.o.tananyagát elsajátítva - 1879 nyarán oklevelet nyert. Sikeres zeneakadémiai főlvételije után Erkel Ferenc zongoraosztályába került. Tanulmányi éveiről a magyar tanítványoktól is ritkaságszámba menő- szüleivel folytatott levelezése számol be. A sajtó és ezen értékes dokumentumok alapján kiderül hogy Julcsa kisasszony 1881.jan.25-től kezdve volt Liszt Ferenc igen szeretett és becsült tanítványa, egészen 1883.márc.30-ig, azokban az időszakokban mikor a mester a budapesti Zeneakadémián tanított. Ő ajánlotta tanítványát a fővárosi Ösztöndíjra és az irányításával tanult zongoraműveket Bauholzer Julia a Zeneakadémia nyilvános hangversenyein nagy sikerrel mutatta be. Repertóriumában sűrűn szerepeltek Chopin, Schumann, de Liszt-művek is, bizonyítva hogy az idős mester saját szerzeményeit is szívesen tanította.

Bár 1883 nyarán oklevelet nyert, 1884 tavaszán még visszatért Budapestre, Liszt itt tartózkodása idejére és ekkor a mester tovább tanította. Hazatérése után eleinte még föllépett pár alkalommal jóteköny célú hangversenyeken, de 1886-ban férjhez megy Cseh László közgazdászhoz. Ezzel az ígéretes zenei pálya

félbeszakkad. Egyetlen gyermekük 1890-ben született, majd rendre elveszíti édesanyját, édesapját, férjét. Bár tanított is keveset, szülővárosa zeneéletében nem vállalt különleges szerepet és inkább a jótékonyági egyletekben ténykedett.

Erdekes színtelként hatnak versei, melyek a korabeli erdélyi magyar irodalmi sajtóban is megjelentek. Kvalitásaik messze meghaladják a műkedvelő szintet, lépést tartva a kor színvonalasabb irányzataival.

Bauholzer Julia szülővárosában hunyt el 1942. okt. 15-én és ott nyugszik a rom. kath. temetőben.

Rigó Anna (Torda, 1863. jún. 25 - Szilágysomlyó, (?), 1931. dec. 24.)

Apja, Rigó Frigyes tordai papir és könyvkereskedő, ki a helybeli Tauffer és Rigó cég társtulajdonosa volt. Mindhárom gyermeke Tordán született 1860-1867 között, tehát a család valószínűleg 1867 után költözött Kolozsvárra. Itt a családfő önálló papirkereskedést nyitott a Kossuth L. 6. sz. alatt. Zenei tanulmányokat végezhetett mindkét Rigó-leány, Anna és Mari, de nyomait nem találtam. Brassai Sámuel - kinek kivételes érdemei vannak a múlt századi Kolozsvár zeneéletében - 1879 őszén Erkel Ferencnek ajánlja zeneakadémiai föl vételre. Mindvégig az intézmény jeles tanítványa, vizsgaelőadásain ismételten megjelent Brassai Sámuel, kinek támogatása fogja őt ezentúl folyamatosan kísérni. Ismerjük az Erkel-család és Brassai baráti viszonyát, így valószínű hogy Erkel Ferenc - ki Rigó Anna zongoratanára volt - ajánlotta őt Liszt Ferencnek. Az 1880_81 tanévben a "magas zongorakiművelés" címmel jelzett osztályban találjuk őt. Az 1882/83. tanévben jelent meg először a Zeneakadémia évkönyve és ebben az immár IV. éves és zongorából kitűnő Anna a Liszt-tanítványok között is szerepel. Így Rigó Anna Liszt Ferenc-tanítvány volt 1881. jan. 20 - ápr. 2., és 1883. febr. 2. - ápr. 1. között Budapesten, de bővebbet erről az időszakról nem tu-

dunk.

Tanulmányai végeztével hazatért Kolozsvárra, hol az állami felsőbb leányiskola zongoratanára volt 1920-ig. Nyilvános hangversenyen való föllépéseivel kiemelkedik a többi erdélyi Liszt-tanítvány közül. Számbeli elsőbbsége mellett, Erdélykülönböző városaiban való szereplései bizonyítják ezt. Érdekes, hogy repertoárjában nem annyira Liszt, mint inkább Chopin-művek szerepelnek. Ugyanakkor a zenekonzervatorium támogatója, és a Zenetársaság alapítótagjais. A Brassai által életre hívott Társaság 1918-ig működött. A háboru után, 1921-ben, mikor megpróbálták, eredménytelenül, az immár román Belügyminisztérium engedélyét megszerezni, Rigó Anna már nem tartozkodott Kolozsvárt. Bátyja, Árpád korábban már átvette édesapjuk üzletét, majd 1913-tól a cég átköltözött Szilágysomlyóra, hol kb. 1916-1918. között egy Török László nevű kereskedőnek adta át. Eddigi adataink szerint Rigó Anna az első világháboru vége felé Árpád bátyjánál, Szilágysomlyón tartozkodott. Utánna mindkettőjüknek nyoma vész. Legutóbb a kolozsvári lapok közölték 1931 végén hogy Rigó Anna Szilágysomlyón(?) -hol sirja nem található, sem bejegyzés- elhunyt dec. 24-én. Életének végső szakasza tehát zenekutatásunk nehéz feladata.

Gaál (Gáll) Anna (Kolozsvár, 1862. május. 25. - Budapest, ?)

Szerény családból származó, de tehetséges kislányt ajánlt gr. Eszterházy Kálmán, Kolozsv. megye akkori főispánja, Ábrányi Kornélnek 1880 őszén, zeneakadémiai fölvételre. Édesapja, Gaál István korán elhunyt, így még a Zeneakadémia levéltárában is egyedüli szülőként G. Istvánné szerepel. Tanulmányait szülővárosában, a helybeli tanítónőképzőben végezte és valószínű hogy zongoraoktatója Stöger Béla, azn. Intézte zenetanára volt. Sikeres föllépései az iskola önképzőkörében történtek. Közülük

megemliteném az 1878.május 30-án tartott záróünnepélyt melyen többször látta el az zongorakiséretet, majd Beethoven 5.koncertjét(valószínűleg csak tételeit) játszta alig 16 évesen. A kritika korán felismerte és jelezte tehetségét.

Igy 1880.szept.14-én a Zeneakadémia fölveszi őt hallgató sorába és kitűnően végzett tanulmányok után 1884.jun.30-án oklevelet szerez. Zeneszerzeményei is nyilvános dicséretben részesültek. A már említett 1883/84-zeneakadémiai évkönyv szerint ekkor a Liszt-tanítványok sorában volt. Érdekes hogy Lengény Dezső szerint 1884/85-ben is látogatta Liszt zongoraóráit. Főllépésein inkább a klasszikusok szerepeltek.

Ezekután a budapesti Erzsébet Nőiskola kinevezett zongoratanára lett, hol még az 1917/18.tanévben is szerepel. Ekkor már 34 éve tanított, majd 1919-ben az iskolát megszüntették. További sorsa egyelőre ismeretlen.

ZENEAKADÉMIA

Bogáthy Elza(?) - (?) MŰZEUM

Apja Bogáthy György őrnagy, igazi kalandor szellem, saját bevallása szerint 1825-ben született Gyulafehérváron. Törökországi, havaselvi tartozkodása rendkívül rejtélyes, az egyesült román fejedelemségek első választott fejedelmének- Alex.I. Cuza-nak legbizalmasabb köréhez tartozott. Ennek megbuktatása után fegyveres szervezkedés gyanújába keveredett, Erdélybe átjőve, itt letartóztatták, majd élete végéig családjával, gyermekeivel Orsován élt. Első házasságából származó leánya korán árva maradt, így említi Elzát Liszt Ferenc egy 1870 elején Romában írt levelében. További két(eddig ismeretlen) Liszt levél bizonyítja hogy 1870 második felében Liszt már Budapesten találkozott Bogáthy Elzával. Így a hangversenyeinek sajtóbeli előzeteseiben említett 2-3 év míg ő Liszt tanítványa volt Romában, az 1868-1870-as évekre tehető.

Hazatérte után Őnálló hangversenykörúton találjuk, majd Bécsben próbál letelepedni, hol a Musikverein kistermében játszik. Kletzer Ferenc gordonkavirtuozsal 1875 végén nagyobb magyarországi turnén vesznek részt, melynek adatai immár eléggé ismertek. Nagyszebeni közös szereplésük után Kletzer Feri és felesége még föllépnek párszor ugyanott, Elza pedig a Gyulafehérváron tartzkodó édesapjánál marad 1876 közepéig. Szeptemberben már Budapesten találjuk, majd Ruhoff Ármin gordonkaművésszel Nagyváradon játszott, a Kolozsvárra tervezett hangversenyük elmaradt. Legutóbb 1977-ben Budapesten említik, majd életútja kikerül a hazai sajtó látóköréből.

Hazai hangversenyein a sajtó mindenkor Liszt-tanítványként említi, műsorainak mesterének művei sűrűn szerepelnek és ezek avatott előadójaként ismerték el.

ZENAEKADÉMIA Fancsali János
LISZT MÚZEUM

Bp, 1993. aug. 4.